

IRÁNI ÉS SZUDÁNI MENEKÜLTÁRADTÓL TART AZ EURÓPAI UNIÓ

Bár 2026 első felében jelentősen csökkent az Európai Unió külső határain regisztrált irreguláris határátlépések száma, az uniós intézményekben egyre nagyobb figyelmet kap a kérdés: képesek lennének-e a tagállamok kezelni egy újabb tömeges beáramlást? A lehetséges válságforrások között ezúttal az iráni konfliktus és a szudáni polgárháború szerepel.

Az Európai Parlament kutatószolgálatának (European Parliamentary Research Service – EPRS) júniusban megjelent [háttérelmzése](#) szerint május elejéig sem az iráni, sem a szudáni válság nem növelte érdemben az Európába irányuló menedékkérői mozgásokat. Ebből azonban még nem következik, hogy a későbbiekben sem alakulhat ki erősebb migrációs nyomás. A menekültmozgások ugyanis gyakran jelentős késéssel követik a háborúk kitörését vagy eszkalációját. A szíriai polgárháború 2011-ben kezdődött, az Európába irányuló tömeges beáramlás viszont csak 2015-ben gyorsult fel. Emiatt az uniós intézmények már most azt vizsgálják, hogy a tagállamok jogi, intézményi és határvédelmi rendszerei felkészültek-e egy esetleges újabb tömeges érkezésre.

Az Európai Unió tagországai ma lényegesen erősebb jogi és intézményi eszközökkel rendelkeznek, mint egy évtizeddel ezelőtt. A migrációs és menekültügyi paktum főbb rendelkezései 2026 júniusától alkalmazandók, a válság- és vis maior helyzetekre vonatkozó külön szabályok pedig [július 1-jén](#) léptek alkalmazásba. Emellett jelentősen bővült a Frontex állománya és költségvetése, valamint új válságkezelési szabályok is hatályba léptek. Ugyanakkor az új rendszer működőképességét még nem tette próbára a 2015-öshöz mérhető válság.

A [Frontex](#) júliusi jelentése első látásra kedvező képet mutat. Az ügynökség adatai szerint 2026 első hat hónapjában valamivel több mint 49 ezer irreguláris határátlépést észleltek az EU külső határain, 37%-kal kevesebbet, mint az előző év azonos időszakában. Az

ügynökség ugyanakkor arra is figyelmeztet, hogy a fegyveres konfliktusok és az éghajlatváltozás gyorsan megváltoztathatják a migrációs helyzetet.

A vizsgált forgatókönyvek közül Irán jelenti az egyik legsúlyosabb, bár továbbra is nehezen kiszámítható kockázatot. A több mint 90 millió lakosú ország részleges destabilizációja is jelentős menekültmozgást indíthat el. A helyzetet tovább bonyolítja, hogy Irán a világ egyik legnagyobb afgán közösségének ad otthont: az országban körülbelül 2,6 millió afgán él, közülük mintegy 750 ezren rendelkeznek elismert menekültstátusszal, további körülbelül félmillió ember pedig rendezetlen jogállású lehet. Egy elhúzódó iráni válság nemcsak iráni állampolgárokat, hanem az ott élő afgánok egy részét is továbbindulásra készítheti. Az iráni afgánok helyzete a fegyveres konfliktustól függetlenül is bizonytalan. A háború miatt lassabb intenzitással, de folytatódik a rendezetlen jogállású afgánok hazatoloncolása: 2025-ben legalább [1,8 millióan](#) tértek vissza vagy kényszerültek visszatérni Afganisztánba.

Hasonlóan aggasztó a szudáni helyzet is. A polgárháború következtében legalább 11,4 millió embernek kellett elhagyni otthonát. Többségük, 7,2 millióan belső menekültté váltak, 4,2 millióan pedig a szomszédos országokban kerestek menedéket. A befogadórendszerek túlterheltsége, a segélyprogramok alulfinanszírozottsága és a tartós bizonytalanság idővel erősítheti a régió belüli, majd akár az Európa felé irányuló továbbvándorlást is. Ez azonban jelenleg egy kockázati forgatókönyv, a folyamat alakulása nagyrészt attól függ, mennyi támogatást kapnak a szudáni menekülteket befogadó országok, és meddig képesek fenntartani ellátórendszereiket.